МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА ім. В.Г. КОРОЛЕНКА»

ХРОНІКА ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ім. В.Г. КОРОЛЕНКА

Інформаційний бюлетень
2012 р. Вип. 2 (54)

Харків 2012

ББК 4734 (4Укр) 751.152я5
УДК 020
Х94

Укладач О.П. Куніч

Хроніка Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка [Текст] : інформ. бюл. 2011. Вип. 2 (54) / Держ. закл. «ХДНБ ім. В.Г. Короленка» ; [уклад. О.П. Куніч]. – Х., 2012. – 44 с.

Видання висвітлює події, що відбулися у ХДНБ ім. В.Г. Короленка протягом квітня – червня 2012 року.

Підписано до друку Формат паперу 60х84 1/16 друк. арк., обл.-вид. арк. Папір для множ.апаратів Тираж 30прим. Замовлення
Ксерокс ХДНБ ім. В.Г. Короленка. 61003, Харків–3, пров. Короленка, 18

ПЕРЕДМОВА

Бюлетень висвітлює основні події, що відбулися в інформаційній, науковій, культурно-просвітницькій та інших сферах діяльності ХДНБ ім. В.Г. Короленка у квітні – червні 2012 року. Подано відомості про видання Бібліотеки, публікації у збірниках, періодичних виданнях тощо.

Укладачі висловлюють подяку працівникам структурних підрозділів Бібліотеки за сприяння у підготовці бюлетеня.

Запитання та пропозиції стосовно видання просимо надсилати на адресу:

61003, Харків, ДСП, пров. Короленка, 18
ХДНБ ім. В.Г. Короленка, науково-методичний відділ.

Тел.: (057) 731-32-27
Факс: (057)731-11-01
E-mail: nmo@korolenko.kharkov.com
nmo.hdnb@yandex.ru

Оперативну інформацію про поточні чи майбутні події у Бібліотеці можна отримати на Web-сайті за адресою: http://korolenko.kharkov.com.

1 ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім. В.Г. КОРОЛЕНКА: ПОДІЇ, ФАКТИ, КОМЕНТАРІ

КВІТЕНЬ

2 – 11 квітня. Продовжувалася робота адаптаційних курсів нових працівників ***«Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка як інформаційний, культурний та освітній заклад загальнодержавного значення»,*** організованих науково-методичним відділом[1]. Слухачі курсів ознайомилися з розвитком міжнародних культурних зв'язків Бібліотеки, соціокультурної та наукової діяльності, з упровадженням у практику бібліотечно-інформаційних технологій. Розглядалися питання охорони праці, протипожежної безпеки тощо.

На заключному занятті, яке проходило за участі директора Бібліотеки *В.Д. Ракитянської*, заступника директора *Н.К. Фірсової*, вченого секретаря *О.І. Танько* та завідуючої науково-методичним відділом *О.П. Куніч*, відбулося підбиття підсумків роботи курсів. Слухачі поділилися враженнями про організацію роботи курсів, нові відомості, отримані під час занять, відзначили найбільш цікаві. Методист науково-методичного відділу *А.А. Тіщенко* ознайомила з підсумками анкетування курсантів, яке проводилося з метою оцінки їхньої роботи.

5 квітня. У відділі науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів пройшло засідання клубу лікувально-оздоровчих технологій. За участі кандидата фармацевтичних наук *І.А. Довженок* та народної травниці *Е.М. Маренич* обговорювалася тема ***«Лікарські рослини в сучасній медицині»***.

- Працівники читального залу відділу «Україніка» організували виставку ***«Святкування Великодня в Україні»***, яка познайомила користувачів з традиціями та обрядами одного з найбільших християнських свят. Значна частина представлених документів присвячена унікальному виду народного мистецтва – писанкарству: техніці, символіці орнаменту, регіональним відмінностям у виготовленні писанок.

[1] Інформація про початок роботи курсів, склад слухачів, тематику занять міститься у попередньому, 53 випуску видання.

- У кабінеті бібліотекознавства ім. Л.Б. Хавкної відкрилася книжкова виставка ***«Формування інформаційної культури в бібліотеці»***, організована з метою надання допомоги співробітникам у проведенні однойменного локального дослідження, в якому бере участь більшість структурних підрозділів.

- Працівниками соціокультурного центру була організована літературна вітальня ***«Царівна людської душі»*** до 130-річчя від дня народження української поетеси *Христини Алчевської*.

- Відкрилася книжкова експозиція ***«Шлях у міжзоряний простір»,*** присвячена Всесвітньому дню авіації та космонавтики.

6 квітня. У читально-експозиційному залі науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів відкрито виставку з нагоди 200-річчя від дня народження російського революціонера-демократа, письменника-публіциста *О.І. Герцена*. Експонувалися перша повість О.І. Герцена *«Записки молодого человека»*, надрукована в журналі «Отечественные записки» (1840, № 12); цикл статей *«Дилетантизм в науке»* («Отечественные записки», 1843, Т. XXVI, № 1, 2), перший роман Герцена *«Кто виноват?»* (додаток до журналу «Современник», 1847, № 1), повість *«Сорока-воровка»* («Современник», 1848, Т. VII, № 2). Були також представлені перша книга альманаху «Полярная звезда» (1855) і перші номери російської революційної газети «Колокол», що друкувалася у Лондоні та Женеві у 1857 – 1867 рр., відомі мемуари О.І. Герцена *«Былое и думы»* (видання 1860-х років та 1969 р.), окремі томи 22-томного видання (1915 – 1925 рр.) і 30-томного (1954 – 1966 рр.) зібрань творів.

Поряд з творами експонувалися праці, що висвітлюють багатогранну діяльність О.І. Герцена та його найближчого однодумця та соратника *М.П. Огарьова*: присвячені ним окремі томи *«Литературного наследства»*, книги *«Герцен и Огарьов в кругу родных и друзей»*, *«Герцен и Россия»* та *«А.И. Герцен: Характеристика личности и идеологии писателя» Д.И. Овсяннико-Куликовського* (СПб., 1908).

9 квітня. На запрошення науково-методичного відділу Центральної наукової бібліотеки ХНУ ім. В.Н. Каразіна завідуюча відділом науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів *В.Г. Прохорова* та

завідуюча сектором цього відділу *Л.І. Кравченко* взяли участь у нараді директорів бібліотек вищих навчальних закладів Харківського зонального методичного об'єднання. Тема наради ***«Стандарти ISO – показники якості роботи бібліотек»***. Працівники Бібліотеки ознайомили колег з Міжнародними стандартами ISO системи управління якості (з фондів відділу), виступили з повідомленням про фонди нормативно-технічої документації ХДНБ ім. В.Г. Короленка на допомогу проведенню сертифікації бібліотек.

11 квітня. З нагоди Великодніх свят працівниками соціокультурного центру було організовано творчу зустріч з майстринею народної вишивки *Т. Костовою* ***«Ой ти, пташко, жовтобока».*** До Бібліотеки завітали студенти швейного ліцею, щоб познайомитись з роботами майстрині. Вони милувалися вишивками, слухали народні пісні та подивилися презентацію про стилізацію народного малюнка у вишивці**.**

- У відділі літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків проходило чергове засідання Американського клубу, присвячене всесвітньому Дню сміху (Дню дурня). У США, як і в Україні, існує стародавня традиція шуткувати один над одним у цей день. Члени клубу розповідали про різноманітні розіграші та жарти, що влаштовуються в обох країнах 1 квітня.

12 квітня. Відбувся черговий день патентознавця на тему ***«Експертиза товарних знаків за абсолютними і відносними підставами»,*** організований відділом науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів**.** Доповідач, патентний повірений *Є.С. Стогній,* зупинився на питанні реєстрації товарних знаків (ТЗ), відзначив зростання кількості міжнародних заявок, поданих у рамках Мадридської системи, рекордна кількість яких (42270 реєстрацій) була зафіксована в 2011 році. Зауважувалося, що кількість міжнародних реєстрацій в Україні дорівнювала у цей період 8903, у Російській Федерації – 15691, що свідчить про привабливість України і РФ для зарубіжного імпорту. Було також відзначено, що кількість міжнародних заявок на ТЗ, поданих в Україні, становила 365, що перевищує показник 2010 року на 27%, у РФ – 1652 заявки (більше на 35%). Це свідчить про усвідомлення національними заявниками переваг охорони для ТЗ. Розглядався також проект «Правил складання та подання заявки на знак для товарів і послуг» (далі – Правила),

викладених на сайті Укрпатенту для обговорення його відмінних особливостей порівняно з Правилами, що діють зараз.

Провідний фахівець ТОВ «Інвента» *Є.А. Зибцев* висвітлив питання практичного застосування діючих Правил для визнання заявлених позначень такими, що відповідають вимогам чинного законодавства. Наводилися приклади зі спілкування з національними заявниками та експертами Укрпатенту, які свідчать, що Правила потребують удосконалення, зняття певних суперечностей, пов’язаних із застосуванням чинного законодавства при проведенні експертизи ТЗ.

13 квітня. У відділі літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків відкрито книжково-ілюстративну виставку ***«Кто не ценит жизнь, тот не достоин ее (Леонардо да Вінчі)»***. Виставка присвячена 560-річчю від дня народження великого італійського вченого, скульптора, живописця та архітектора *Леонардо да Вінчі,* яскравого представника типу «універсальної людини», ідеала італійського Ренесансу, який випередив свій час на кілька століть. Його називали чарівником, слугою диявола, італійським Фаустом і божественним духом. Експонувалися видання, що висвітлюють різні грані таланту Майстра та унікальна добірка альбомів репродукцій живописних полотен великого Леонардо з найвідоміших світових галерей.

17 квітня. У залі нових надходжень відбулася зустріч за «круглим столом» на тему: ***«Хвороби ока та їх профілактика».*** Участь брали доцент кафедри офтальмології Харківського національного медичного університету *О.П. Мужичук* та лікар-офтальмолог вищої категорії *О.В. Хмілевська*. Присутніх зацікавили доповіді про профілактику очних захворювань та покращення зору. Усі бажаючі мали змогу отримати консультацію професіоналів.

18 квітня. Працівники соціокультурного центру організували літературні читання ***«Жіноча поезія "срібного віку"».*** Участь у читаннях брали поети, літературознавці, музиканти. З лекцією виступила поетеса *Ліна П'ятак* .

- Цього дня було відкрито книжкову виставку ***«Книга. Видавець. Бібліотека»,*** присвячену Всесвітньому дню книги й авторського права, що відзначається 23 квітня згідно з ухвалою Генеральної конференції

ЮНЕСКО, яка проходила в 1995 році в Парижі. Експонувалося майже 300 документів, що висвітвітлюють історію і сучасність книгодрукування, значення книги і читання у житті і розвитку людини, суспільства. Книга – носій інформації, основа освіти і творчості – дає можливість кожній культурі розповісти про себе, знайомить із звичаями та традиціями різних народів. Книга – це вікно у світ культурного різноманіття, це міст, що сполучає різні цивілізації в часі і просторі.

19 квітня. У відділі «Україніка» проведені чергові краєзнавчі читання на тему ***«До історії створення Комісаріату комунального господарства України».*** Читання відбулися на базі музейного комплексу Харківської національної академії міського господарства (ХНАМГ) у рамках заходів, присвячених 90-річчю заснуваня академії і 150-річчю від дня народження архітектора *О.М. Бекетова.* Цікаву доповідь з презентацією підготувала член клубу «Краєзнавець», завідувачка сектору виховної роботи бібліотеки ХНАМГ *Н.П. Тріпутіна*. Співробітник музею *Т.О. Лобинцева* провела для краєзнавців екскурсію.

- У межах заходів з підвищення кваліфікації працівників Бібліотеки проводилося чергове заняття з курсу "Бібліоменеджер", організоване науково-методичним відділом. Розглядалася тема ***«Професійна діяльність та охорона праці в бібліотеці***», яку висвітлювала старший викладач Харківської державної академії культури, кандидат наук із соціальних комунікацій *В.П. Жукова*.

- В актовому залі Бібліотеки відбувся ювілейний творчий вечір відомої харківської поетеси *Елеонори Булгакової* ***«Мы с вами дышим воздухом одним ... ».*** Під час зустрічі було презентовано нові поетичні збірки і вокальні твори.

19 – 20 квітня. Працівники Бібліотеки брали участь у роботі всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих учених *«**Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття»***, організованій Харківською державною академією культури (ХДАК). Короленківці представили на конференції такі повідомлення: «Музеї, бібліотеки, архіви: соціокомунікаційний обмін» (*С.О. Шемаєв)*, «Технології архівування традиційних та електронних документів у бібліотеках» *(Н.О. Стрілець*), «Прес-центр як осередок підтримки рекламної діяльності бібліотеки і

творчого розвитку молодих фахівців» (*Ю.В. Ходарєва*). Матеріали конференції опублікавані**.**

21 квітня. За участі провідних фахівців відділу «Україніка» *(Н.І. Полянської, О.М. Дмитрієвої, В.О. Ярошик, В.Р. Антонової)* у Центральній науковій бібліотеці ХНУ ім. В.Н. Каразіна відбулась презентація нових краєзнавчих видань видавництва «САГА», приурочена до Всесвітнього дня книги й авторського права. Серед презентованих видань був довідник *«Харьков: справочник по названиям …»,*[2] у підготовці якого брала участь головний бібліотекар відділу *О.М. Дмитрієва.*

23 – 27 квітня. Співробітники відділу «Україніка» *Т.О. Сосновська, В.О. Ярошик, В.Р. Антонова* брали участь у міжнародній науковій конференції ***«Шістнадцяті Слобожанські читання»***, де традиційно презентували нові краєзнавчі бібліографічні посібники, підготовлені працівниками відділу. Цього року наукова громадськість була поінформована про покажчики «*Курорт "Березівські мінеральні води"*», присвячений 150-річчю заснування закладу, та *«Історія футболу в Україні»*, підготовлений з нагоди проведення в Україні Чемпіонату Європи з футболу Євро–2012. В останньому містяться відомості про публікації з розвитку футболу в різних регіонах України.

24 квітня. У читальному залі відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів відбулося засідання круглого столу на тему ***«Інноваційний розвиток регіону – основа модернізації економіки України»***, присвячене Міжнародному дню інтелектуальної власності. Директор Бібліотеки *В.Д. Ракитянська* привітала учасників круглого столу з цієї нагоди і зауважила, що необхідною умовою розвитку Харківського регіону є залучення молоді до науково-технічної творчості та надання інформаційної підтримки винахідникам.

Учасники круглого столу (викладачі, науковці, фахівці з питань інтелектуальної власності) розглядали проблеми та перспективи інноваційного розвитку регіону, питання інноваційної активності та

---

[2] **Харьков**: справочник по названиям: 700 улиц, площадей, скверов, районов / Харьк. нац. пед. ун-т им. Г.С. Сковороды, Гос. арх. Харьк. обл., Харьк. гос. науч. б-ка им. В.Г. Короленко, Центр краеведения Харьк. нац. ун-та им. В.Н. Каразина; [сост.: Е.Н. Дмитриева, Е.В. Дьякова, Н.М. Харченко ; под. общ. ред. С.М. Куделко]. – Х.: САГА, 2011. – 432 с.

професійного зростання молодих фахівців, залучення студентів до науково-дослідної роботи, обговорювали підсумки конкурсу молодих новаторів Харківщини. Голова Харківської обласної ради Товариства винахідників і раціоналізаторів *В.М. Бондаренко* та керівник оргкомітету конкурсу, заступник голови Товариства винахідників і раціоналізаторів України *Л.Б. Пижова* охарактеризували стан винахідництва в Харківському регіоні та підсумки конкурсу ***«Молодий новатор Харківщини 2012 року»***, започаткованого у 2008 р. Було відзначено, що у конкурсі взяли участь студенти Харківського національного університету (ХНУ ім. В.Н. Каразіна), Харківського сільськогосподарського університету ім. П. Василенка, Національного технічного університету «Харківський політехнічний університет» (НТУ «ХПІ»), Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ, Харківської національної академії міського господарства (ХНАМГ), Харківського національного автодорожнього університету (ХНАУ). Позитивним чинником цьогорічного конкурсу є те, що коло учасників значно розширилося. У конкурсі брали участь не лише харків'яни, а й студенти з інших областей України, навіть із Білорусі. Переможці відзначені грамотами та подяками. Журналісти обласного радіо та телевізійного каналу ОТБ взяли інтерв'ю у нагороджених. Лауреати відзначили високу зацікавленість у подальшому проведенні винахідницького змагання, що пропагує провідну роль інтелектуальної власності у розвитку суспільства. Під час проведення круглого столу у відділі експонувалась тематична виставка ***«Перспективні напрямки розвитку новітніх технологій в Україні»***. Інформація про захід пролунала у «Новинах» обласного радіо та демонструвалася на телебаченні (канал ОТБ; програми «Фабрика ідей» і «Дзеркало науки»).

- У залі нових надходжень відкрилась виставка ***«Історія футболу»***, присвячена проведенню фінальних матчів *Євро–2012.* Була представлена література, що висвітлює історію зародження та етапи розвитку футболу, основи техніки і тактики гри, інформує про розвиток футболу в різних регіонах України тощо.

- В актовому залі Бібліотеки відбулася творча зустріч із заслуженим журналістом України *С. Потимковим*. Під час зустрічі присутні мали змогу ознайомитися з поетичними збірками С. Потимкова та отримати відповіді на запитання щодо його журналістської діяльності.

- У читальному залі відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків оформлена книжкова виставка ***«Молодость счастлива тем, что у нее есть будущее»*** **(Н. Гоголь),** присвячена Міжнародному дню солідарності молоді (*Global Youth Service Day)*, який відзначається з 1957 р. за рішенням Всесвітньої федерації демократичної молоді з метою вирішення проблем соціального захисту молоді, державної молодіжної політики, освіти, культури і дозвілля. На виставці експонувалася література англійською та німецькою мовами, яка висвітлює проблеми молоді різних країн світу.

25 квітня. Відбувся науково-практичний семінар ***«Створення бібліографічних ресурсів: проблеми та перспективи»***, організований відділом «Україніка» і науково-методичний відділом Бібліотеки в межах роботи Харківського обласного відділення Української бібліотечної асоціації (УБА). Доцільність проведення семінару обумовили стрімкий розвиток інформаційних технологій, нові завдання у створенні і поданні наукових інформаційно-бібліографічних ресурсів, необхідність координації цієї діяльності. У роботі семінару взяли участь співробітники ХДНБ ім. В.Г. Короленка, викладачі ХДАК, керівники і бібліографи провідних бібліотек Харкова різного відомчого підпорядкування, спеціалісти з автоматизації бібліотечних процесів.

На семінарі розглядалися питання координації та кооперації наукових бібліотек регіону в бібліографічній діяльності, бібліографічному обліку місцевих видань, перспективи створення повнотекстової та інформаційної метабібліографії, використання інформаційних технологій в бібліографічній роботі та інші. Так, доцент кафедри бібліографознавства та інформаційно-бібліографічної діяльності ХДАК кандидат педагогічних наук *Є.М. Тодорова* сконцентрувала увагу на сучасних проблемах бібліографознавства. Працівники ХДНБ ім. В.Г. Короленка проаналізували сучасний стан та напрями удосконалення метабібліографічних ресурсів України в електронному середовищі (заступник директора ХДНБ з наукової роботи *Л.В. Глазунова*), типові недоліки, притаманні харківським виданням цього виду (завідувачка сектору відділу «Україніка» *Т.О. Сосновська*), про досвід використання інформаційних технологій в бібліографічній роботі відділу «Україніка» доповіла бібліотекар *В.Р. Антонова*. Йшлося про бібліографію бібліографії у виданнях ЦНБ ХНУ ім. В.Н. Каразіна (головний бібліограф

С.Б. Глибицька), бібліографічну продукцію в мультимедійному освітньому середовищі Центру наукової гуманітаної інформації Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» (ХГУ «НУА») (завідуюча відділом *Г.М. Лях*), мультимедійні проекти Міської спеціалізованої музично-театральної бібліотеки ім. К.С. Станіславського (завідуюча відділом *Т.Б. Бахмет*). Висвітлювався досвід краєзнавчої бібліографічної діяльності Харківської обласної бібліотеки для юнацтва (завідуюча відділом *Л.А. Бережна*), використаня бібліографічного путівника «Туризм на Харьковщине» в роботі інформаційно-консультаційних центрів з туризму бібліотек області (завідуюча РІЦ Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки *Л.О. Сашкова*), організації віртуальної виставки, присвяченої 160-літтю В.Я. Данилевського (завідуюча відділом наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету *С.А. Кравченко*), створення бібліографічного покажчика «Творчий спадок Леся Курбаса у ХХІ столітті» (завідуюча відділом бібліотеки ХДАК *С.В. Євсеєнко*).

Учасники семінару переглянули книжкову експозицію ***«Створення бібліографічних ресурсів: проблеми та перспективи»,*** підготовлену працівниками кабінету бібліотекознавства ім. Л.Б. Хавкіної, їм надавалися індивідуальні консультації. Передбачено видання матеріалів семінару.

- У відділі літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків відбулося чергове засідання Американського клубу. Темою обговорення стали забобони, поширені в американському суспільстві та їх порівняння з українськими. Інколи, як було наголошено, значення деяких забобонів в обох країнах збігається. Наприклад, розсипати сіль – це погана прикмета в обох країнах. Досить оригінальні забобони пов'язані в США зі шлюбом: наречена повинна мати в своєму вбранні щось старе, щось нове, щось позичене, щось блакитного кольору та монету у взутті.

- Завідуюча сектором відділу «Україніка» *С.І. Овчинникова* брала участь у XIV фестивалі ***«Весняні співи»***, який щороку проходить у Харківській ЗОШ № 3 і присвячується зв'язкам *Лесі Українки* зі Слобожанщиною. Шкільній бібліотеці подаровано кілька нових видань з краєзнавства, підготовлених працівниками відділу.

25 – 26 квітня. Провідний бібліотекар науково-методичного відділу *М.Є. Корнієнко* брала участь у XVII міжнародній науковій конференції ***«Скворцовские чтения. Библиотечное дело – 2012: библиотечно-информационная деятельность в пространстве науки, образования и культуры».*** Конференція відбувалась у Московському державному університеті культури та мистецтв за підтримки Державної публічної науково-технічної бібліотеки Росії, Інституту інформаційних технологій і бібліотек, Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки РАСГН, відділу бібліотекознавства Міжнародної академії інформатизації. На конференцію було заявлено близько 200 наукових доповідей з різних країн світу – США, Болгарії, В'єтнаму, України, Білорусії, Російської Федерації та інших.

На пленарному засіданні, 8 секційних засіданнях та спеціальних сесіях конференції, присвячених видатним бібліотекознавцям *М.С. Карташову і Ф.І. Каратигіну*, обговорювалися актуальні питання бібліотекознавства, бібліографознаства, книгознавства, бібліотечно-інформаційної практики, навчання бібліотечно-інформаційних кадрів, проблеми читання дітей та молоді, історія бібліотечної та книжкової справи. М.Є. Корнієнко виступила з повідомленням *«Любовь Борисовна Хавкина. Харьковский период деятельности. Виртуальный проект».* Матеріали конференції опубліковані[3]. Завдячуючи Ю.М. Столярову, ХДНБ ім. В.Г. Короленка отримала в дар електронну версію видання.

Учасники наукового форуму ознайомилися з досвідом роботи Російської державної бібліотеки для молоді, модернізованої останнім часом відповідно до сучасних вимог бібліотечного обслуговування. Відкритий доступ до фонду, новітні технології обслуговування, яскравий дизайн та комфортне середовище якнайкраще сприяють популярності цього закладу серед читачів. Заступник директора з громадських і

[3] **Библиотечное дело** – 2012: библиотечно-информационная деятельность в пространстве науки, культуры и образования: скворцовские чтения : материалы семнадцатой междунар. науч. конф. (Москва, 25 – 26 апр. 2012 г.). В 2-х ч. – М. : МГУКИ, 2012. – Ч. I. – 283 с.; Ч. II. – 288 с.

професійних зв'язків Російської державної бібліотеки для молоді *М.П. Захаренко* подарувала ХДНБ низку видань,[4] за що короленківці їй щиро вдячні. Із зацікавленням М.Є. Корнієнко ознайомилася також з роботою Російської державної бібліотеки, у якій продовжувала свій трудовий шлях Л.Б. Хавкіна. Особливо корисним було спілкування з колегами – працівниками відділу літератури з бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства, які також подарували свої видання, про це повідомлялося на сайті ХДНБ.

Опікуючись поповненням фонду кабінету бібліотекознавства ім. Л.Б. Хавкіної, в якому працює, М.Є. Корнієнко під час відрядження придбала кілька видань, зокрема, фундаментальний довідник *"Библиотечная энциклопедия*.[5] Довідник придбаний коштом працівників науково-методичного відділу. Загалом було привезено понад 50 примірників видань, якими користуватимуться відвідувачі кабінету бібліотекознавства ім. Л.Б. Хавкіної.

26 – 28 квітня. Працівники Бібліотеки брали участь у XIV харківському книжковому фестивалі ***«Світ книги»***, організованому Харківською міською радою та концерном «Райский уголок». Фестиваль проходив у Харківському Національному Академічному театрі опери та балету ім. М. Лисенка за підтримки Харківської обласної державної адміністрації.

Співробітники соціокультурного центру представили на фестивалі виставочний стенд, присвячений проведенню фінальних матчів Євро–2012. Експонувалася література про історію зародження та різні етапи розвитку футболу, основи техніки і тактики гри, розвиток футболу в різних регіонах

---

[4] **Кондратьева О**. Молодые читатели в интернете / О. Кондратьева, М. Самохина. – М. : Рос. гос. б-ка для молодежи, 2011. – 156 с.;

Бондаренко В. Герои большой литературы на большом и малом экране. Субъективные впечатления зрителя, который хочет быть объективным. – М., 2009. – 202 с.;

Самохина М. М. Социолог в библиотеке, или библиотекарь как социолог: практ. пособие для тех, кто хочет и любит исследовать. – М. : Рос. гос. юнош. б-ка, 2008. – 194 с.;

Социолог и психолог в библиотеке: сб. статей и материалов. Вып. VIII / Рос. гос. б-ка для молодежи; ред.-сост. М.М. Самохина. – М., 2012. – 224 с.;

Молодежь России: сб. рефератов статей из период. изд. за 2010 г. / сост.: О.В. Кузьмина, С.Г. Миронова. – М. : Рос. гос. б-ка для молодежи, 2011. – 171 с.

[5] **Библиотечная** энциклопедия / Рос. гос. б-ка. – М. : Пашков дом, 2007. – 1300 с.: ил.

України. Заслужений працівник культури України *В.О Ярошик,* співробітник відділу «Україніка», провела презентацію бібліографічного покажчика *«Історія футболу в Україні»*. На макеті підготовленого до друку покажчика розписалися гравці харківського футбольного клубу «Металіст» *О. Горяїнов* та *А. Березовчук*. Відвідувачі фестивалю мали змогу поспілкуватися та взяти автографи у гравців «Металіста», а також у почесного громадянина Харкова та Харківської області, гравця збірної команди СРСР з волейболу, дворазового чемпіона світу, дворазового Олімпійського чемпіона, чемпіона Європи та СРСР *Ю.М. Пояркова*, придбати ювілейні наукові видання, опубліковані до 125-річчя ХДНБ ім. В.Г. Короленка, отримати рекламну продукцію.

27 квітня. У Бібліотеці відбувся тренінг-семінар ***«Інформація органів влади для громадян у бібліотеці: пошук, доступ, консультування»***, організований науково-методичним відділом у межах діяльності УБА та її харківського відділення. Модератором тренінгу була доцент Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат історичних наук *Я.О. Хіміч*, учасниками – представники наукових бібліотек вищих навчальних закладів Харкова та ХДНБ ім. В.Г. Короленка. Розглядалися такі питання: реалізація Програми сприяння Парламенту України II, ініційованої УБА, роль бібліотек у розповсюдженні інформації про діяльність органів місцевої влади, джерела отримання інформації про роботу Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, міністерств, відомств тощо. Модератор представила сайт Програми сприяння Парламенту України II, а бібліотекарі проаналізували його структуру та зміст щодо зручності використання. Було заслухане повідомлення завідуючої інформаційно-бібліографічним відділом ХДНБ ім. В.Г. Короленка *І.В. Дмитриченко*, яка висвітлила досвід роботи пункту доступу користувачів до інформації органів державної влади, створеного у Бібліотеці два роки тому за підтримки УБА.

О.Я. Хіміч також продемонструвала відеоматеріали про заходи, які проводяться у регіональних відділеннях УБА з метою залучення до асоціації нових членів. Її заклик не був марним: лави індивідуальних членів УБА поповнили короленківці (заступник директора з наукової роботи *Л.В. Глазунова* та методист *А.А. Тіщенко*).

28 квітня. У відділі «Україніка» було розгорнуто виставку ***«З когорти енциклопедистів»*** до 195-річчя від дня народження *М.І Косто-*

марова. Документи, що експонувалися, висвітлювали здобутки вченого в галузі історії, літератури та публіцистики, археографії, фольклористики, етнографії, а також його громадсько-політичну діяльність. На виставці були представлені наукові історичні монографії М.І. Костомарова *«Богдан Хмельницький», «Руїна», «Мазепа і мазепинці»,* програмний документ Кирило-Мефодіївського товариства *«Книга буття українського народу»* (*«Закон Божий»*), художні твори *«Сава Чалий», «Черниговка»* та інші.

- Працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів відвідали НДІ радіотехнічних вимірювань. Вивчався досвід роботи сектору інформаційної власності та надавалася консультаційна методична допомога з питань формування та організації фонду стандартів. Було укладено договір про співпрацю відділу та НДІ, обговорювались питання щодо участі інституту у Фестивалі науки тощо.

ТРАВЕНЬ

5 – 7 травня. У читальному залі відділу інформаційно-бібліографічної роботи для користувачів Інтернет-центру бібліотекарем С.В. Телегіною проводилися заняття з комп'ютерної грамотності для початківців (13 занять для 16 користувачів).

7 травня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків відбулася зустріч з членами Харківського міського есперанто-клубу на тему ***«Нет в мире дороже и лучше побед!»***, присвячена Дню Перемоги у Великій вітчизняній війні. Спогадами про ветеранів-есперантистів поділився *Ю. Лупицький*, який розповів також про останні дні війни в Німеччині, де проходив службу його батько. Активна учасниця зустрічей *С. Нежальська* запропонувала відвідати ветеранів війни, в минулому членів есперанто-клубу, і привітати їх зі святом Перемоги.

8 травня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків відбувся День фахівця за темою ***«Зміст та структура дидактичних матеріалів на уроках англійської мови»***. Були присутні вчителі англійської мови загальноосвітніх шкіл Харківської області. Модератор заходу – методист Харківської академії неперервної освіти *Н.А. Климишина*. Присутні ознайомились із сучасними напрацюван-

ними провідних фахівців області у викладанні англійської мови, їм був запропонований перегляд літератури.

10 – 16 травня. Працівники Австрійської бібліотеки, що працює при ХДНБ ім. В.Г. Короленка, здійснювали організаційно-інформаційну підтримку фестивалю ***«ТИЖДЕНЬ АВСТРІЙСЬКОГО КІНО»***, який проходив у Харкові. Організатор заходу – Австрійський культурний форум у Києві. На фестивалі були представлені кращі фільми Австрії останніх років.

11 травня. Відбувся семінар працівників наукових бібліотек ***«Експертиза та наукове описування документних пам'яток»***, організований науково-дослідним відділом книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів за участі науково-методичного відділу та Центральної наукової бібліотеки ХНУ ім. В.Н. Каразіна. У роботі семінару, який проводився у межах діяльності Харківського обласного відділення УБА, брали участь 50 фахівців (керівників та співробітників підрозділів рідкісних видань і рукописів) з 22-х наукових бібліотек Харкова. Модератором заходу, а також основним доповідачем був завідуючий науково-дослідним відділом книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів, доктор філологічних наук І.Я. Лосієвський.

На семінарі обговорювалися такі питання: види і групи документних пам'яток, експертиза цінності документних пам'яток: теоретико-методологічна база, регламентування, організація; специфіка державної документознавчої експертизи, етапи формування експертної оцінки, структура експертного висновку; визначення оцінної (прогнозної) вартості документної пам'ятки: сучасні методики та практика; специфіка експертизи та наукового описування (у складі експертного висновку) документних пам'яток окремих видів та груп: архівних документів, стародруків, видань XIX – XXI ст., а також унікальних документних комплексів – архівів, бібліотек, колекцій. Учасники семінару ознайомились з експозиціями *«Найцінніші пам'ятки писемності та друку у фондах ХДНБ ім. В.Г. Короленка»*, *«З історії науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів ХДНБ ім. В.Г. Короленка»*, підговленими працівниками науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів, а також виставкою-переглядом *«Колекції рідкісних видань у бібліотечних фондах: формування, зберігання, розкриття (з фондів кабінету бібліотекознавства ім. Л.Б. Хавкіної)»*, оформленою науково-методичним відділом на проханя

колег із вузівських бібліотек. Експонувлолся близько 100 видань, в основному наукових, що висвітлюють найактуальніші питання роботи з фондами рідкісних видань.

14 травня. Працівники відділу науково-інформаційнго забезпечення інноваційних процесів відвідали Приватне акціонерне товариство «Харківський центр науково-технічної інформації» (ПРАТ «ХЦНТЕІ»), відділ нормативно-технічної документації, з метою налагодження партнерських стосунків. Був укладений договір на постачання інформаційної продукції для Бібліотеки.

14 – 22 травня. У межах роботи з підвищення кваліфікації персоналу Бібліотеки, завідуюча сектором науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів *О.Я. Ісаєнко* пройшла стажування у Державному архіві Харківської області з питань організації та ведення архівної роботи, формування особових архівних фондів та колекцій архівних документів. Під час стажування розглядалися також питання архівної термінології, взаємовідносин з фондоутворювачами (фізичними та юридичними особами), реінвентаризації тощо.

15 – 19 травня. За підтримки головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації, спільно з громадською організацією «Центр розвитку екосфери» працівники Бібліотеки уперше провели ***Фестиваль науки***, ініційований відділом науково-інформаційного забезпечення інновційних процесів.

Перший день Фестивалю розпочався науковою конференцією ***«Наука XXI століття. Здобутки та досягнення харків'ян»,*** яку відкрила директор Бібліотеки *В.Д. Ракитянська.* У великому читальному залі демонструвався фільм «Перша столиця наукового майбутнього», науковці Харкова запропонували увазі майже 200 учасників заходу 14 доповідей та повідомлень. Висвітлювалися досягнення харків'ян у різних галузях науки і виробництва, соціальній сфері тощо. Доповідачі підкреслювали необхідність залучення до дослідницької роботи талановитої молоді. Учасники конференції презентували свої наукові здобутки за допомогою банерів, стендових виставок, рекламних роликів та відеофільмів, що демонструвалися під час їх доповідей та впродовж Фестивалю і після нього. По закінченні конференції представники наукових кіл Харкова висловили щиру вдячність Бібліотеці за організацію заходу і побажали, щоб проведення Фестивалю науки стало традиційним.

Другий день Фестивалю науки, ***16 травня,*** розпочався круглим столом ***«Заради іміджу держави. Винахідники для спорту»*** у читальному залі відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів. У круглому столі взяли участь представники міської влади, науковці, творча інтелігенція, молодь Харкова. Директор Бібліотеки *В.Д. Ракитянська* підкреслила важливість проведення цього заходу напередодні «Євро–2012», із привітанням від депутата Харківської міської ради *Ю.М. Пояркова* виступив його радник *С.В. Усов,* який висловив гордість і задоволення від того, що подібні заходи проходять у Бібліотеці та підтримують олімпійський рух на Харківщині.

Депутат Міської ради *А.А. Лесик* презентував свою книгу *«Всё о футболе»*, яку нещодавно подарував Бібліотеці. Він розповів про історію створення книги, плани написання нової. Цікавою була його розповідь про історію світового футболу та розвиток гри на Харківщині. А.А. Лесик акцентував увагу на важливості залучення до спорту молодого покоління.

Про розвиток олімпійського руху у Харкові та Харківській області говорили майстер спорту, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри одноборств Харківської державної академії фізкультури і спорту К.В. Ананченко та професор цієї академії М.П. Сасін. З презентацією про створення брендів футбольних клубів виступив старший викладач Харківського торговельно-економічного інституту КТНЕУ *С.А. Островерх.* Із великою увагою аудиторія прослухала доповідь професора НТУ «ХПІ», доктора медичних наук, В.В. Россіхіна – «Допінг та спорт», що супроводжувалась мультимедійною презентацією. На завершення круглого столу співробітники відділу «Україніка» ХДНБ ім. В.Г. Короленка презентували бібліографічний покажчик «Історія футболу».

Увазі присутніх пропонувалася розгорнута тематична виставка патентної документації ***«Винахідники для спорту».*** На круглому столі були присутні журналісти обласного радіо, які вели детальний запис виступів доповідачів. Програма про захід транслювалась у «Новинах» наступного вечора.

Цього ж дня у читальному залі відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів учасникам фестивалю була запропонована лекція із серії ***«Нобелівські лауреати. І.І. Мечников».*** Лекцію прочитала інженер-патентознавець, популяризатор науки *Е.І. Городецька.* Аудиторія слухачів, а це, в основному молодь, дізнавалась про одного з основоположників еволюційної ембріології, імунології та

мікробіології, який народився у Харкові, навчався на відділенні природничих наук Харківського університету.

Третього дня Фестивалю науки, **17 травня,** у читальному залі відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів проводився ***Майстер-клас з Теорії рішення винахідницьких задач*** (ТРВЗ) для студентів Харкова та школярів ЗОШ № 139. Ведучий цього заходу, винахідник, кандидат технічних наук *В.І. Грицаєнко*, розповів про основні положення ТРВЗ на прикладах власної винахідницької діяльності, підкреслив ефективність цієї теорії та її практичну спрямованість. Оволодіння навичками рішення винахідницьких задач дозволяє винахідникам знайти найкращі варіанти розв'язання великої кількості технічних проблем. Як приклад винахідницького генію доповідач навів діяльність Ніколи Тесли, деякі відкриття та винаходи якого неперевершені і дотепер.

В обговоренні теми активну участь брав молодий винахідник *О.Н. Хижняк*, який розповів про свій винахідницький досвід та запропонував присутнім декілька практичних запитань і прикладів з метою демонстрування алгоритму рішення винахідницьких задач у дії. Патентний повірений *Є.С. Стогній* у своєму виступі підкреслив важливість розвитку винахідницької діяльності для сучасного українського суспільства. Він наголосив, що розвиток науки і техніки неможливий без винахідництва, тому молодому поколінню наших громадян слід сумлінно вивчати передові технології винахідництва, однією із яких є ТРВЗ.

Цього ж дня учасникам Фестивалю була запропонована лекція із серії ***«Нобелівські лауреати. Л.Д Ландау»***, яку прочитала в актовому залі популяризатор науки *Е.І. Городецька*. Йшлося про те, що наукова діяльність Л.Д Ландау була тісно пов'язана з Харковом. Він очолював теоретичний відділ Українського фізико-технічного інституту, одночасно завідував кафедрами теоретичної фізики в Харківському інженерно-механічному інституті та Харківському університеті і став основоположником школи теоретичної фізики у Харкові.

Четвертий день Фестивалю науки, **18 травня,** відзначений такими заходами: у читальному залі відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів бібліотекарем І категорії *М.Г. Луценко* було зроблено повідомлення ***«З історії винахідництва: видатні вчені та винахідники Харківщини»*** з презентацією віртуальної виставки. Завідуюча відділом *В.Г. Прохорова* розповіла про історію створення та складний шлях відділу, про сучасний стан, перспективи та плани удосконалення подальшої

роботи. Представники Харківського управління охорони навколишнього природного середовища подарували Бібліотеці видання «Природно-заповідна спадщина Харківської області».

Заходи останнього дня Фестивалю, **19 травня,** проводилися на базі Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва (ХНАУ) на території Роганського дендропарку спільно з громадською організацією «Центр розвитку екосфери». Відбулися науково-практична конференція ***«Створення регіонального ландшафтного парку „Роганський”: перспективи збереження і примноження природи Харківщини»,*** яку відкрив проректор з наукової роботи ХНАУ *О.В. Олійник*. Привітала учасників Фестивалю *В.Г. Прохорова*. Професор *М.А. Бобро* свою доповідь «Аграрна наука – виробництву» зробив безпосередньо на дослідному полі, де на живому прикладі продемонстрував досягнення харків'ян у сфері екотехнологій. Таким чином науковці та фахівці ХНАУ ім. В.В. Докучаєва намагались донести до учасників конференції ідею доцільністі створення на території ландшафтного парку «Роганський» природно-заповідної зони, як приклад екосферарію, а також необхідність розвитку новітніх технологій в аграрній науці для подальшого удосконаленого розвитку виробничої сфери.

На території дендропарку одночасно проходило декілька заходів: майстер-класи *«Геомантика у ландшафтному дизайні», «Різні дикорослі рослини: їх харчові та лікарські властивості», «Екологічно доцільне збирання сміття»*, екскурсії по дендропарку ХНАУ ім. В.В. Докучаєва та музею історії університету. Закриття Фестивалю було по-справжньому святковим. Гостям та учасникам заходу в ХНАУ пропонувалася концертна програма.

Під час Фестивалю науки у Бібліотеці щодня проходили безкоштовні екскурсії, в яких брали участь студенти, учні багатьох шкіл, ліцеїв, коледжів Харкова та Харківської області. Впродовж Фестивалю науки журналісти обласного телебачення вели зйомку. Було підготовлено фільм, що демонструвався у програмі «Фабрика ідей» на каналі ОТБ. Хід Фестивалю також висвітлювався національним і обласним радіо та газетами «Вечірній Харків» і «Освіта та право». На заходах Фестивалю науки впродовж п'яти днів побувало майже 900 осіб, 16 екскурсій відвідали 334 користувачі, до Бібліотеки записалося 325 осіб, які отримали читацький квиток безкоштовно.

15 – 30 травня. У межах заходів з підвищення кваліфікації працівників Бібліотеки проводилися заняття для працівників відділу МБА та Інтернет-центру 2 на тему *«Початок роботи на ПК»*.

16 травня. У читально-експозиційному залі ім. Д.І. Багалія почала експонуватися виставка до 125-річчя поета «срібного віку» *Ігоря Сєверянина*. Серед репрезентованих видань були рідкісні та цінні прижиттєві видання творів поета, репринтні видання.

- Від харківського колекціонера професора *О.В. Горілого* до фондів Бібліотеки надійшла цінна колекція поштових листівок початку ХХ ст. з фотопортретами видатних українських та російських акторів і співаків, інші фотодокументи, зокрема з автографами славнозвісних майстрів – *О. Вертинського* (дарчий напис актору *В. Петіпа*, 1910-ті роки.), *М. Бруні, Б. Гмирі, Л. Княжича, С. Кузнецова, М. Никитської, О. Полевицької, З. Рибчинської, В. Рудакова, Е. Сагайдачного та Д. Смірнова.*

- Працівники соціокультурного центру провели літературно-музичий вечір ***«Поетичний калейдоскоп»,*** в якому взяли участь харківські поети – представники Всеукраїнського конгресу літераторів. Свої нові твори представили *О. Хітушко, О. Андрус, О. Подлєсна, Т. Стогова*. Прозвучали музичні композиції у виконанні *Т. Гончарової*.

- На черговому засіданні Американського клубу продовжувався розгляд теми забобонів. Зацікавленість присутніх викликали американські обереги (монети, кролячі лапки тощо). Обговорювалися питання, чи варто піднімати з землі монету, що означають в обох культурах перехрещені пальці руки і таке інше.

- У залі нових надходжень відкрито книжкову виставку ***«Українські музеї. До Міжнародного дня музеїв»***. Експонувалося понад 150 друкованих джерел (альбоми репродукцій, монографії, путівники, комплекти листівок, журнальні статті тощо), що висвітлюють історію та сучасний стан музейної справи України, в якій діють 5000 різнопланових музейних установ.

17 травня. У конференц-залі відбулося урочисте нагородження учасників конкурсу ***«Я створюю книгу»***, який було розпочато 15 березня Бібліотека Ґете-Інституту в Україні надала шаблони книг, а працівники Німецького читального залу організували конкурс на краще оформлення книжки на тему «Мій погляд на Німеччину». Конкурс викликав неочікувано великий інтерес, 50 шаблонів книг розійшлися за кілька днів. Щовівторка у Німецькому читальному залі працювала креативна майстерня, автори новостворених книжок працювали над майбутніми.

У конкурсі взяли участь 44 особи віком від 12 до 55 років: (27 школярів, 14 студентів, 3 вчителя). Під час церемонії нагородження в конференц-залі були виставлені створені книжки. Перше місце серед школярів посіла учениця гімназії № 6 *А. Нащанська*. Серед студентів перше місце здобула студентка Харківського державного університету будівництва та архітектури *В. Ананьєва*. Переможці нагороджені почесними грамотами та призами (МР-3-плейєрами, флешками тощо), інші учасники отримали книжки німецькою мовою. Усі призи надав Ґете-Інститут в Україні. Наостанок гості пригостилися солодощами.

18 травня. У читальному залі відділу «Україніка» розпочала роботу виставка ***«Український Едісон»,*** присвячена 155-річчю від дня народження українського фізика-теоретика, експериментатора, винахідника *М.Д. Пильчикова*. Були представлені праці ученого з геофізики, оптики, радіотехніки та радіоуправління, радіоактивності й рентгенографії, а також публікації про його життєвий і творчий шлях.

21 травня. У залі нових надходжеь відкрито книжкову виставку ***«Шедеври друкарського мистецтва»,*** присвячену Дню працівників видавництв, поліграфії і книгорозповсюдження. Представлена література висвітлює діяльність краківської друкарні Швайпольта Фіоля, в якій у 1491 році були надруковані кирилицею перші книги. Висвітлювалася діяльність першої друкарні в Україні, заснованої у Львові *Іваном Федоровим-Федоровичем*, яка працювала у 1573 – 1575 рр. Першою, виданою на українських землях, книгою став «Апостол» (1574 р.), яким започатковане друкарство в Україні.

Відвідувачі виставки також мали нагоду ознайомитися з літературою про розвиток Острога, першого в Україні центру видання тогочасної публіцистики, яку пізніші дослідники назвали «полемічною літературою», Печерської Лаври як осередку книгодрукування.

21 – 22 травня. Директор Бібліотеки *В.Д. Ракитянська* взяла участь у роботі VI Всеукраїнської науково-практичної конференції ***«Бібліотека і книга в контексті часу : Бібліотека, видавці та підтримка читання в глобальному інформаційному суспільстві»,*** що проходила в Національній парламентській бібліотеці України (НПБУ).

На конференції розглядалося широке коло питань, пов'язаних із проблемами читання в бібліотеках України, зокрема бібліотечної політики щодо сприяння читанню, зниження показників читання користувачів бібліотек різного віку, стан вітчизняного книговидання, популяризації української книги. Доповідь генерального директора НПБУ *Т. Вилегжаніної* присвячувалася питанням ролі бібліотек і читання в житті суспільства, заступник генерального директора Національної бібліотеки України для дітей *Т. Шамаріна* виступила з доповіддю «Читач – дитина і читання у контексті часу». Директор Бібліотеки *В. Ракитянська* представила доповідь "*Регіональні дослідження ХДНБ ім. В.Г. Короленка з підтримки і розвитку читання*", підготовлену за результатами науково-дослідної роботи. Інтерес викликали повідомлення представника IFLA *Ф. Бредлі* «Роль IFLA у формуванні сучасних підходів до бібліотечних послуг», а також заступника директора Воєводської публічної бібліотеки ім. Ц. Норвіда у м. Зелена Гура (Польща) *А. Полюс*, яка зупинилася на програмах заохочення до читання.

Учасники конференції обговорювали питання нормативно-правового забезпечення діяльності публічних бібліотек України, які докладно висвітлила начальник відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек Міністерства культури України *Л. Нікіфоренко*. З урахуванням актуальності формування престижного образу читаючої людини, розширення читацької аудиторії, створення в країні певної громадської думки про необхідність та важливість читання були схвалені пропозиції щодо внесення змін до ряду вітчизняних нормативно-правових актів.

21 – 23 травня. Методист науково-методичного відділу *А.А. Тіщенко* взяла участь у семінарі з циклу ***«Розбудова потужних бібліотечних асоціацій»,*** що відбувався у Києві. Семінар організований УБА в межах проекту ІФЛА («Розбудова потужних бібліотечних асоціацій»), за підтримки Фонду Білла та Мелінди Гейтс, програми «Бібліоміст» та Посольства США в Україні. До участі в семінарі запрошувалися індивідуальні члени УБА (студенти бібліотечних спеціальностей та молоді бібліотекарі віком до 28 років та стажем роботи до 5 років). Відбір

учасників здійснювався на конкурсній основі. Вели семінар доктор філософії, доцент Технологічного університету Квінсленду (Австралія) *Джилліан Халлам* та доктор історичних наук, доцент, заслужений працівник культури України, директор Центру інформаційних ресурсів Посольства США в Україні, віце-президент УБА *В. Пашкова.*

Учасники семінару відвідали ярмарок *«Сучасна бібліотека: розвиваємо місцеві громади»*. З вітальними словами на відкритті ярмарку виступили *Тимофій Кохан, Джон Ф. Теффт, Віталій Кличко, Андрій Курков,* Сірі Освальд*;* ведучим заходу був директор програми «Бібліоміст» *Матей Новак.* На завершення ярмарку відбулось підбиття підсумків та нагородження переможців конкурсу *«БібліоКіноФест: Кадри вирішують все»,* який проводився Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) у рамках програми «Бібліоміст» (www.bibliomist.org) за підтримки УБА, Міністерства культури України та НПБУ. У конкурсі взяло участь 103 відеоролики, представлених бібліотеками України, у т.ч ХДНБ ім. В.Г. Короленка. Призові місця отримали відеоматеріали *«Поети в неті»* (Тернопільська обласна бібліотека для молоді); *«Формула успіху»* (Центральна міська публічна бібліотека ім. В.Г. Короленка м. Маріуполя); *«Психолог в бібліотеці або чарівні перетворення»* (Дніпропетровська обласна бібліотека для дітей). ХДНБ ім. В.Г. Короленка посіла у конкурсі друге місце за результатами глядацького голосування.

Під час семінару працювали секції, проводилися лекції та тренінги, відбувався обмін досвідом з польськими, румунськими, австрійськими колегами, обговорювалися теми «Професійні асоціації», «Діяльність Австралійської асоціації бібліотечних та інформаційних працівників», «Бібліотечна адвокація» та інші.

23 травня. Бібліотеку відвідала делегація Факультету історичних і педагогічних наук Вроцлавського університету у складі декана факультету історичних та педагогічних наук, професора, доктора *Ельжбети Кощік*, докторів *Станіслава Росіка* та *Філіпа Воланьскі*.

Візит польських науковців проходив згідно з угодою про наукову співпрацю, укладеною в 2011 р. історичним факультетом Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди та факультетом історичних і педагогічних наук Вроцлавського університету, що передбачає обмін публікаціями, стажування студентів, спільну організацію міжнародних наукових заходів (симпозіумів, конференцій тощо), відвідування відділу рідкісних книг та рукописів ХДНБ

ім. В.Г. Короленка з метою знайомства з фондами. Бібліотека отримала в дар книги з медієвістики, зокрема наступні видання: "Rosik Stanisław Conversio Gentis Pomeranorum: Studium świadectwa o wydarzeniu (XII wiek)" (Wrocław: Chronicon, 2010); "Historia Viae: Studia dedykowane Profesorowi Lechowi A. Tyszkiewiczowi z okazji 55-lecia pracy naukowej" (Wrocław: Chronicon, 2012); "Słowiańszczyzna w tworzeniu Europy (X – XII/XIV w.)" (Wrocław: Chronicon, 2008); "Studia z historii społecznej" (Wrocław: Chronicon, 2012).

24 травня. На запрошення Центральної наукової бібліотеки ХНУ ім. В.Н. Каразіна та академічної бібліотеки Латвійського університету заступники директора Бібліотеки *Н.К. Фірсова, Л.В. Глазунова* та завідуюча сектором наукової роботи науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань та рукописів *О.Я. Ісаєнко* брали участь у презентації виставки ***«Колекція малюнків і описів Ліфляндії Іоганна Кристофа Бротце в Академічній бібліотеці Латвійського університету,*** організованої спільно з Посольством Латвії в Україні. В урочистому відкритті експозиції брали участь Надзвичайний та Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні *Аргіта Даудзе*, директор Латвійської академічної бібліотеки *Вента Коцере* та інші.

На презентації зауважувался, що у фондах бібліотеки Латвійського університету зберігається багато цікавих свідчень про долю стародавніх книг і рукописів, серед яких однією з найяскравіших є колекція педагога, історика *І.К. Бротце*. Протягом багатьох років учений збирав історичні матеріали, малював і коментував події своєї епохи. У малюнках, що експонувалися на виставці, зображені латвійські маєтки, замки, поселення, а також будинки, церкви, мешканці, їхній одяг, пам’ятники, герби, печатки і монети. Виставка експонувалася у Латвії, Естонії, Польщі, Австрії, Фінляндії, Німеччині, Російській Федерації та інших країнах.

- У читальному залі відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв’язків організовано книжкову виставку ***«Свято духовної єдності»,*** присвячену Дню слов’янської писемності й культури. Святі рівноапостольні брати Кирило і Мефодій принесли на слов'янську землю писемність, тим самим долучили багатомільйонні слов'янські народи до світової цивілізації та культури. На виставці була представлена література, яка висвітлює історичну значущість старослов’янської мови, її наслідки для розвитку сучасних слов’янських мов. Також відвідувачі мали змогу

ознайомитись з виданнями, які знайомлять з історією та особливостями української, чеської, македонської та інших мов.

25 травня. На черговому засіданні клубу *«Краєзнавець»* відбулася презентація книги «Лаборатория № 1 и Атомный проект СССР: Документы и материалы: 1938 – 1956», одним із укладачів якої є член клубу, завідувач лабораторії Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» доктор фізико-математичних наук Ю.М. Ранюк. На цьому засіданні обговорювалися організаційні питання. Головою клубу замість *І.Ю. Саратова*, який пішов із життя, було обрано *С.М. Куделка*, професора історичного факультету, директора Центру краєзнавства ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Тривалий час він активно співпрацює з клубом, керує його науковою роботою, рецензує дослідження краєзнавців, часто виступає на краєзнавчих читаннях. З цього ж року С.М. Куделко очолює Харківську обласну організацію Національної спілки краєзнавців України. Він є членом Правління Національної спілки краєзнавців України (НСКУ), міської комісії з питань топоніміки та охорони історико-культурного середовища, лауреатом творчої премії Харківського міськвиконкому в галузі краєзнавства.

- Працівники відділу інформаційно-бібліографічної роботи запровадили на сайті Бібліотеки послуги *«Онлайн довідка»*. Довідки надаються в режимі реального часу. Розроблено правила користування послугою.

- Працівники відділу «Україніка» зав. сектором *Т.О. Сосновська, бібліотекарі В.О. Ярошик та В.Р. Антонова* відвідали бібліотеку курорту «Березівські мінеральні води» з метою відбору матеріалу для бібліографічного покажчика «Історія курорту "Березівські мінеральні води" (до 150-річчя заснування")». Під час відвідування надано допомогу в організації краєзнавчої роботи бібліотеки курорту: формуванні та популяризації краєзнавчого фонду, довідково-бібліографічного апарату.

- У межах заходів, організованих Бібліотекою з нагоди *ЄВРО-2012,* соціокультурний центр спільно з відділом «Україніка» презентував українсько-польську антологію *«Тотальний футбол,* у створенні якої взяли участь члени авторського колективу *Сергій Жадан* та *Сашко Ушкалов*. Видання містить нариси про міста України та Польщі, де проходить

чемпіонат з футболу. Чотири українські та чотири польські автори поділилися своїм баченням рідних міст та запросили до них гостей з інших країн.

28 травня. До Харкова завітав ДойчландМобіль. ***«ДойчландМобіль 2012 – від Ужгорода до Луганська»*** – це спільна ініціатива Посольства Німеччини в Україні, Ґете-Інституту, Німецької служби академічних обмінів (DAAD) та Ради німців України (представників німецької меншини), яка реалізується за підтримки Міністерства культури України. Метою всеукраїнського тур-проекту, що охопив 17 міст країни, є ознайомити населення України з культурою та освітою в Німеччині та популяризувати вивчення німецької мови. Проект має сприяти активізації інтересу громадськості до німецької мови, а також культурному обміну між Німеччиною та Україною.

Головними елементами ДойчландМобіля стала багата культурно-інформаційна програма. У мобільному інтернет-кафе безпосередньо біля ДойчландМобіля поряд з інтерактивними мовними іграми та конкурсами надавалося також інтернет-консультування. У рамках заходу була здійснена презентація Німецького читального залу. Відвідувачі отримали інформацію про фонди Бібліотеки та можливості їх використання, ознайомилися з найбільш цікавими проектами, що реалізуються.

29 травня. Співробітники відділу «Україніка» *Н.І. Полянська, В.О. Ярошик і О.М. Дмитрієва* брали участь у роботі виїзного розширеного пленуму Правління НСКУ, який відбувся в Харкові і був присвячений 85-річчю наукового журналу *«Краєзнавство»*. На порядку денному стояли доповідь голови Спілки, члена-кореспондента НАН України *О.П. Реєнта* «Журнал "Краєзнавство": історія та перспективи», інформація про діяльність Спілки за січень-травень 2012 р., обговорення Положення про Премію НСКУ імені академіка П. Тронька, а також відзначення активістів-краєзнавців. За значний внесок у розвиток краєзнавчого руху були відзначені члени клубу «Краєзнавець» при ХДНБ ім. В.Г. Короленка: *Г.П. Столяровій* присвоєне звання «Почесний краєзнавець України», а *Т.М. Безрукова і Л.В. Раєнко* нагороджені Почесними грамотами НСКУ. До Пленуму Спілка підготувала диск з повними текстами журналу «Краєзнавство» за весь час існування (1927 – 1930, 1993 – 2011). Оцифровані версії текстів журналу за 1927 – 1930 рр. були надані Бібліотекою.

- Працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів провели для співробітників НДІ транспорту газу день інформації на тему ***«Модернізація газотранспортної системи».*** На виставці, що експонувалася, було представлено понад 200 описів винаходів до патентів РФ та України.

- У кабінеті бібліотекознавства ім. Л.Б. Хавкіної проходило розширене засідання ради завідуючих відділами при директорі, на якому обговорювалися результати відряджень працівників. Провідний бібліотекар науково-методичного відділу *М.Є. Корнієко* доповіла про участь у XVI міжнародній науковій конфереції "Скворцовські читання": *"Бібліотечна справа – 2012: бібліотечно-інформаціна діяльність у просторі науки, освіти, культури"* на якій виступала з повідомленням. Вона також поділилася також враженнями про відвідуванням Російської державної бібліотеки та інших бібліотек Москви, відповіла на запитання учасників засідання. Методист цього ж відділу А.А. Тіщенко висвітлювала семінар з циклу *«Розбудова потужних бібліотечних асоціацій», що відбувався у* Києві 21 – 23 травня 2012 р.

30 травня. Відбулася презентація книги *Р. Рибальченка* «***Есенин и его васильковое слово***», організована працівниками соціокультурного центру та відділу "Україніка". На прем'єру книги зібрались краєзнавці, друзі та прихильники автора. Різні аспекти творчої співпраці з автором книги висвітлив видавець, директор харківського приватного музею міської садиби *А.Ф. Парамонов,* літературну дискусію проводили *В.А. Божко*, автор книги «Єсенін і Харків», культуролог *М.М. Красиков*, доцент ХНУ ім. В.Н. Каразіна *В.С. Калашник*. Примірник видання був подарований Бібліотеці.

- Працівники науково-методичного відділу брали участь у роботі семінару головних фахівців ЦБС Харкова "***Бібліотека зі знаком якості***", організованого Центральною міською бібліотекою ім. В.Г. Белінського. На семінарі вони презентували нові методичні лекції "Нетрадиційні виставки у бібліотеках" (голов. бібліотекар *Г.Д. Ковальчук),* "Як залучити до бібліотеки молодого читача" (голов. бібліотекар *В.В. Сафонова*), а також обговорювали актуальні питання діяльності харківських публічних бібліотек, зокрема впровадження інноваційних форм роботи.

ЧЕРВЕНЬ

2 червня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків оформлена книжкова виставка ***«Італія – країна магічного колориту»***, присвячена національному святу Італії – Дню Республіки. *Джузеппе Верді* писав про свою рідну країну: *«Можеш забрати собі весь світ, але залиш мені Італію»*. Були представлені видання європейськими мовами, що висвітлювали історію розвитку та різні сфери сучасного життя унікальної країни, що здобула любов мільйонів людей у всьому світі, була і залишається осередком європейських традицій, християнських витоків, колискою світової культури і мистецтва.

4 червня. Відбулося вручення творчих премій Харківського міськвиконкому за вагомі здобутки у сфері культури за підсумками роботи у 2011 р. Премію в галузі культурно-освітньої роботи було вручено головному бібліотекарю відділу «Україніка» *О.М. Дмитрієвій* за створення та підтримку в актуальному режимі розділу «Краєзнавство» на сайті Бібліотеки, укладання бібліографічних покажчиків з краєзнавства, популяризацію знань про історію Харкова серед населення міста. Премію ім. Д.І. Багалія у галузі краєзнавства цього року отримав член клубу «Краєзнавець», що діє при Бібліотеці, *В.О. Черноморець* за дослідження історії селища Пісочин, життєвого і творчого шляху видатних особистостей Слобожанщини та книги «Пісочинський Свято-Василівський храм», «Однокласники: біографічні нариси».

5 червня. У кабінеті бібліотекознавства ім. Л.Б.Хавкіної відкрилася книжкова виставка ***«Видатний книгознавець сучасності Ігор Якович Лосієвський: з нагоди 55-річчя доктора філологічних наук, заслуженого працівника культури України, завідуючого відділом ХДНБ ім. В.Г. Короленка».*** На виставці експонувалися праці ювіляра, у доробку якого близько 400 публікацій, а також видання про його творчу діяльність.

6 червня. У відділі літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків відбулося чергове засідання Американського клубу. Йшлося про популярні англійські казки, вірші, лічилочки, пісні для малюків. Присутні шукали аналоги у російському та українському фольклорі, спільними зусиллями розбирали незрозумілі ситуації.

- Працівники соціокультурного центру провели чергове засідання Пушкінського клубу ***«Небом избранный поэт»,*** присвячене дню народження *О.С. Пушкіна*. Члени клубу представили літературно-музичну композицію з віршів поета та пісні і романси пушкінської епохи.

- У залі нових надходжень відкрито тематичну книжкову виставку ***«У пошуках кольору життя»*** до 125-річчя від дня народження одного із найвідоміших представників художнього авангарду ХХ століття *Марка Шагала,* який залишив по собі унікальну мистецьку спадщину. Експонувалося понад 90 примірників видань (альбоми репродукцій, монографії мистецтвознавців, збірники, журнальні статті тощо), які привертали увагу шанувальників образотворчого мистецтва.

З 6-го червня Австрійська бібліотека у Харкові, що працює при ХДНБ ім. В.Г. Короленка, надавала інформаційну підтримку та була партнером проведення австрійського драматургічного конкурсу ***«Говорити про кордони: життя в добу змін»***, який триватиме до 21 грудня 2012 року. Австрійський драматургічний конкурс для країн Східної Європи проводиться з 2005 року, щоразу в іншій країні. Конкурс 2012 року присвячено Україні. Метою конкурсу є підтримка драматургів Східної Європи, сприяння діалогу й обміну ідеями про трансформаційні процеси в суспільстві.

Умовами конкурсу передбачається тільки один переможець, якого обере міжнародне журі, що складається з 5 експертів, у т.ч. двох з України. Тексти представляються анонімно. Переможець отримає грошову премію в розмірі 3500 євро, його п'єсу буде перекладено німецькою й опубліковано (тиражем 11 тис. примірників). Крім того, п'єсу-переможницю буде представлено на святкових театральних читаннях у Відні, поставлено у Державному театрі Карлсруе у Німеччині, який візьме її до свого репертуару на 2013 – 14 рр. До участі у конкурсі запрошуються автори п'єс (українською та російською мовами, які ще ніде не публікувалися і не були поставлені на сцені), які проживають в Україні, народилися тут, мають українське громадянство або прожили на території країни не менше 15 років. Автор може подати тільки одну багатоактну драму, написану для 5 акторів і менше, тривалістю не менше 70 хвилин, яка має відповідати заявленій темі «Говорити про кордони: Життя в добу змін». Ім'я переможця буде повідомлене наприкінці лютого 2013 р.

Партнери проекту: Книжковий Арсенал, он-лайн журнал «Пpostory», книгарня «Є», Театральний фестиваль «Драбина», портал Zaxid.net, Український тиждень, Форум видавців, Центр культурного менеджменту, (Львів), а також Австрійське федеральне міністерство з європейських та міжнародних справ, Австрійський культурний форум у Києві, Австрійське бюро з питань міжнародної мобільності та кооперації з питань освіти, науки й досліджень у Львові, Австрійський ПЕН клуб, Австрійські бібліотеки в Україні та Державний театр м.Карлсруе у Німеччині.

Харківська презентація конкурсу відбулася 25 червня, у клубі «Pintagon» за участю працівників відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків.

11 червня. У читальному залі відділу «Українікa» відкрилася виставка ***«Космічні та земні орбіти Юрія Кондратюка»***, підготовлена до 115-річчя від дня народження вченого-винахідника, одного з головних теоретиків світової космонавтики, автора так званої траси Кондратюка, якою подорожували на Місяць космічні кораблі «Аполлон». Серед документів виставки – дві опубліковані праці вченого «*Завоювання міжпланетних просторів*», «*Тем, кто будет читать, чтобы строить*», наукові та науково-популярні публікації про його життя та діяльність, бібліографічні матеріали.

- Завідувачка відділу «Україніка» *Н.І. Полянська* брала участь у засіданні Міської комісії з питань топоніміки та охорони історико-культурного середовища, членом якої вона є.

12 червня. У читальному залі відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів відбулося чергове засідання клубу лікувально-оздоровчих технологій на тему ***«Природа та здоров'я людини". Лікарські властивості рослинних препаратів»***. Ведучими були нутриціологи *Н.І. Шарай та В.І. Жадан*.

- Розпочалася робота *служби попереднього замовлення документів для користувачів МБА*. Замовлення від абонентів МБА (як поточні, так і попередні) надходять як у традиційному, так і в електронному форматі, що дозволяє скоротити терміни обслуговування, підвищити рівень його комфортності. Було одержано 40 замовлень.

Інформацію про нову послугу розміщено на сайті Бібліотеки на сторінці «Служба попереднього замовлення документів».

13 червня. Працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів відвідали бібліотеку Харківської медичної академії післядипломної освіти (ХМАПО). Вивчався стан комплектування, обговорювалися партнерські стосунки, у т.ч. в організації та проведенні Фестивалю науки; спільні видавничі проекти, присвячені видатним винахідникам та науковцям; створення віртуальних виставок; шляхи співробітництва.

14 червня. До Бібліотеки надійшло понад 30 наукових та інших видань, подарованих кандидатом педагогічних наук, українським бібліотекознавцем, бібліографознавцем, інформаціологом *Є.А. Медведєвою,* з якою короленківці плідно співпрацюють упродовж багатьох років [6]. Більшість із цих видань поповнила спеціалізований фонд кабінету бібліотекознавства ім. Л.Б. Хавкіної.

- На замовлення Обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів завідувачка відділу «Україніка» *Н.І. Полянська* прочитала для бібліотекарів коледжів і технікумів лекцію-огляд ***«Сучасна українська література: книги – лауреати премій та конкурсів».***

---

[6] Вибірковий перелік подарованих видань :

Российское библиографоведение: итоги и перспективы: сб. науч. ст. / сост. и предисл. Т.Ф. Лиховид. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2006. – 688с. – (Специальный издательский проект для библиотек).

Библиотечное дело – 2007. Современные технологии и ресурсы: материалы XII междунар. науч. конф. (18 – 19 апр. 2007 г.). В 2 ч. Ч.1. / Моск. гос. ун-т культуры и искусств. – М., 2007. – 224 с.

Актуальные проблемы развития документации и документоведения в России: сб. материалов второго заочного науч.-практ. семинара (3 – 4 апр. 2007 г.) / отв. ред. Е.А. Плешкевич. – Саратов, 2007. – 96 с.

Плешкевич Е.А. Основы общей теории документа / Е.А. Плешкевич. – Саратов : Науч. кн., 2005. – 244 с.

Технотронное документирование: учеб.-метод. пособие / Филиал РГГУ в г. Саратове; автор-сост. Е.А. Плешкевич. – Саратов. 2007. – 104 с.

19 червня. У читально-експозиційному залі ім. Д.І. Багалія відкрито експозицію, присвячену 200-річчю від дня народження визначного українського та російського філолога-славіста, палеографа, етнографа, статистика *І.І. Срезневського* (1812 – 1880). Вихованець Харківського університету у 1842 р. І.І. Срезневський став першим професором-славістом, читав курси з історії слов'янства та слов'янських мов. Подальше життя вченого пов'язане з Петербурзьким університетом і Петербурзькою академією наук.

На виставці репрезентовано магістерську та докторську дисертації І.І. Срезневського з питань статистики у харківських виданнях 1837 р. та 1839 р., класичні твори вченого зі слов'янської філології, палеографії та етнографії, серед яких *«Исследования о языческом богослужении славян»* (СПб, 1848), *«Чтения о древних русских летописях»* (Ч. 1 – 3. СПб., 1862), *«Древние памятники письма и языка юго-западных славян (IX – X вв.)»* (СПб., 1865), *«Древние памятники русского письма и языка (X – XIV вв.)»* (СПб., 1866), *«Материалы для словаря древнерусского языка по письменным памятникам»* у різних виданнях. Експонувався славнозвісний збірник *«Запорожская старина»* у харківському виданні 1833 р., укладачем і видавцем якого був І.І. Срезневський.

20 червня. Відбулося чергове засідання клубу «Краєзнавець» за темою ***«Пам'яткоохоронна робота клубу «Краєзнавець» районного центру дитячої та юнацької творчості Харківського району».*** Керівник клубу, почесний краєзнавець України, почесний громадянин селища Буди *Т.М. Безрукова* розповіла про історію створення клубу, його завдання та діяльність у вивченні історії своєї малої батьківщини, збереженні пам'яті про минуле селища. Зауважувалося, що саме в Будах знаходилось *підприємство М.С. Кузнєцова* – найбільшого виробника фаянсового посуду у Європі кінця XIX – початку XX ст. Члени клубу докладають чимало зусиль до збереження культурного надбання селища. На цьому ж засіданні краєзнавці Харківщини привітали лауреатів творчих премій Харківського міськвиконкому головного бібліотекаря відділу «Україніка» *О.М. Дмитрієву* та краєзнавця *В.О. Черноморця* за вагомі здобутки за підсумками роботи у 2011 р.

- У відділі літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків проходило чергове засідання Американського клубу. Темою для обговорення стали ідіоматичні вислови, пов'язані зокрема з грою в карти.

21 червня. В актовому залі Бібліотеки відбувся день фахівця ***«Новини бібліотечної справи»***, організований науково-методичним відділом у межах діяльності Харківського обласного відділення УБА. У заході брали участь 120 представників публічних, вузівських та інших бібліотек міста. Модераторами були заступник директора Бібліотеки з наукової роботи *Л.В. Глазунова* та завідуюча науково-методичним відділом *О.П. Куніч*.

На дні фахівця йшлося про XIX міжнародну конференцію «Крим – 2012» «Бібліотеки та інформаційні ресурси у сучасному світі науки, культури, освіти та бізнесу», яка поточного року проходила за темою «Бібліотеки у цифрову епоху: нова парадигма і нова роль у суспільному розвитку» (м. Судак, 2 – 10 червня). Роботу цього бібліотечного форуму висвітлювали директор наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету *І.В. Киричок* та завідуюча відділом автоматизації наукової бібліотеки Національної юридичної академії України ім. Я. Мудрого, член правління АСІБТ *С.Г. Панарін*. Працівники науково-методичного відділу ХДНБ ім. В.Г. Короленка виступили з повідомленням про XVII міжнародну наукову конференцію «Скворцовские чтения. Библиотечное дело – 2012: библиотечно-информационная деятельность в пространстве науки, образования и культуры» (Москва, квітень 2012 р., де виступила провідний бібліотекар *М.Є. Корнієнко*), семінар «Розбудова потужних бібліотечних асоціацій» та Ярмарок бібліотечних інновацій «Сучасна бібліотека: розвиваємо місцеві громади» (Київ, травень 2012 р., у якому взяла участь методист *А.А. Тіщенко*). Виступи супроводжувалися стендовими презентаціями. Був представлений огляд журналів «American libraries» та «The Library of Conqress», які отримує у Харкові лише короленківська книгозбірня (повідомлення завідуючої сектором відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків *Г.М. Герасимової*).

Заступник директора Бібліотеки з наукової роботи *Л.В. Глазунова* звернула увагу на нові матеріали, розміщені на сторінках віртуальної методичної служби «Колегам-бібліотекарям», оголосила проблематику всеукраїнської наукової конференції «Короленківські читання 2012», повідомила про конкурсні проекти УБА і запросила до участі у цих заходах. Представники ЦМБ ім. Бєлінського висловили вдячність працівникам науково-методичного відділу *Г.Д. Ковальчук та В.В. Сафоновій* за активну участь у роботі семінару «Бібліотека зі знаком якості», що проводився наприкінці травня. Учасники заходу ознайомилися з виставкою-переглядом нових надходжень з питань бібліотечної справи,

підготовленою працівниками кабінету бібліотекознавства ім. Л.Б. Хавкіної, де експонувалося понад 100 книжкових та періодичних видань. Особливе зацікавлення було виявлено до видань, подарованих російськими колегами.

- Цього ж дня заступник директора з наукової роботи *Л.В. Глазунова* взяла участь у відкритому вебінарі генерального директора Державної науково-технічної бібліотеки Росії, професора *Я.Л. Шрайберга*, який виступив з лекцією на тему *«Доступ до інформаційних ресурсів університетських і вузівських бібліотек: сучасний стан і перспективи»*.

22 червня. На засіданні редакційної ради обговорювався рукопис довідника «Бібліотеки Харкова», підготовленого працівниками науково-дослідного відділу бібліотекознавства та бібліографознавства за результатами регіонального дослідження.

26 червня. Заступник директора з наукової роботи *Л.В. Глазунова* та бібліотекар І категорії відділу «Україніка» *В.Р. Антонова* взяли участь у роботі міжнародного науково-практичного семінару ***«Поцифрування фондів і проблеми авторського права у бібліотеках вищих навчальних закладів»***. Семінар відбувся на базі Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна у межах роботи секції з організації та зберігання інформаційних ресурсів Науково-методичної бібліотечної комісії. Серед учасників заходу були представники наукової бібліотеки ім. М.М. Страхова Національного дослідницького університету «БелГУ» (РФ), бібліотеки Технічного університету Лодзі (Республіка Польща), академічної бібліотеки Латвійського університету. Програма семінару передбачала знайомство учасників з доповідями, відеороликами, участь у віртуальному круглому столі (з польськими партнерами), дискусію та обмін думками.

27 червня. Указом Президента України В. Януковича за № 412/2012 «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня Конституції України» завідуючій відділом «Україніка» *Н.І. Полянській* присвоєне почесне звання «Заслужений працівник культури України».

- Бібліотеку відвідав заступник директора з питань дигіталізації колекцій Академічної бібліотеки Латвійського університету *Валдіс Мазуліс*. Латиський колега ознайомився з історією та сучасним станом роботи

Бібліотеки, роботою окремих структурних підрозділів. Найбільше зацікавлення викликала у нього діяльність та колекції науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань та рукописів, пам'ятки місцевого друку у відділі «Україніка» та зібрання відділу наукової організації і використання основного фонду.

28 червня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків відкрилася книжкова виставка ***«Слова принадлежат веку, а мысли векам»*** (Ж.Ж. Руссо), присвячена 300-річчю від дня народження французького письменника і філософа Жан Жака Руссо (1712 – 1778), який залишив глибокий слід не тільки в історії філософської думки Франції, але й в історії усього людства, передбачив у своїх працях передові демократичні перетворення, що відбулися в Європі наприкінці XVIII – на початку XIX ст. і продовжують розвиватися в усьому світі. На виставці була представлені найбільш відомі праці Руссо та література французькою мовою, що висвітлює його життя і творчість.

- Відкрилася виставка прижиттєвих і рідкісних видань *Ж.Ж. Руссо* XVIII – початку XIX ст. у читально-експозиційному залі ім. Д.І. Багалія науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів. Були представлені прижиттєві видання творів Руссо, які друкувались у 1761 – 1774 рр. у Женеві, Парижі, Лондоні та Амстердамі. Особливу увагу привертав прижиттєвий переклад російською мовою однієї з перших праць Ж.Ж. Руссо *«Міркування про науки та мистецтва»*, (Москва, 1768, переклад *Павла Потьомкіна*), яка отримала нагороду Діжонскої Академії на конкурсі в 1749 р., а також музикознавчі твори Ж.Ж. Руссо, який розпочав кар'єру музикознавця в Парижі у 1742 р., розробивши проект музичної реформи. Руссо є автором кількох опер. Більшість статей, написаних ним під час роботи в «Енциклопедії», присвячена саме музиці. У 1765 р. він уклав *«Музичний словник»*. Музикознавчі твори Руссо представлені на виставці посмертними виданнями XVIII – початку XIX ст.

Були також репрезентовані зібрання творів Руссо, опубліковані у 80-х – 90-х роках XVIII ст. у Парижі, Женеві, Ліоні, зокрема відомим паризьким видавничим домом Дідо 1801 р., з гравюрами. У цих зібраннях містяться майже всі відомі твори письменника. Експонувалися твори, які не друкувались за життя письменника: славнозвісна «*Сповідь*», а також

«Діалоги: Руссо судить Жан Жака» і *«Прогулянки самотнього мрійника»*. Ці твори представлені кількома варіантами видань XVIII – XIX ст.

* * *

У квітні-червні

- Протягом 11 квітня – 8 травня на базі Бібліотеки проходили виробничу практику студентки IV курсу ХДАК *К.В. Циганенко, А.О. Ковальова* (факультет бібліотекознавства та інформатики), *А.С. Фєтісова* (факультет культурології), виробничою практикою керувала завідуюча науково-методичним відділом *О.П. Куніч*.
- Продовжувалося рецензування праць з бібліотекознавства, зокрема дипломних робіт студентів ХДАК. Так, завідуюча науково-методичним відділом *О.П. Куніч* та головний бібліотекар цього відділу *О.Б. Стогній* підготували відгуки на дипломні роботи студентів IV курсу академії *"Система каталогів та картотек ЦБС: стан та перспективи розвитку"* (*А.Ю. Гончар*), *"Автоматизація мережі міських публічних бібліотек: сутність, проблеми, перспективи"* (*А.І. Ракіпова*), *"Бібліотеки вищих навчальних закладів України XIX – XX ст."* (*Ю.М. Скачко*) та ін.
- З метою впровадження електронної книговидачі у Німецькому читальному залі організовано роботу зі штрих-кодування документів.
- Створено нові розділи сайту: *«Відео», «Он-лайн довідка», «Клуби», «Ювілейний рік»*.
- Для користувачів Бібліотеки організовано чат та створено можливість спілкування з бібліографами інформаційно-довідкового сервісу «Онлайн довідка» за допомогою Скайпу.
- Розпочато підготовку до XV всеукраїнської науково-практичної конференції «Короленківські читання 2012» на тему *«Взаємодія та партнерство бібліотек у регіональному інформаційному просторі»*. Серед співорганізаторів Харківське обласне відділення УБА, Асоціація сучасних інформаційно-бібліотечних технологій, ХДАК. Інформаційний лист виставлено на сайтах УБА та Бібліотеки, розроблено нову реєстраційну форму для учасників конференції. Надіслано 125 запрошень 87 закладам України та РФ.
- ХДНБ ім. В.Г. Короленка взяла участь у *всеукраїнському дослідженні «**Незадоволений читацький попит на вітчизняну книжкову продукцію**»*. Мета дослідження – актуалізація даних щодо незадоволеного читацького попиту на книжкову продукцію українських видавництв серед читачів для задоволення їхніх запитів при поповненні фондів. Базами

дослідження стали 8 структурних підрозділів книгозбірні. Матеріали дослідження, що підтвердили важливість аналізу незадоволеного читацького попиту для визначення ефективності роботи книгозбірні, надіслані до науково-дослідницького відділу НПБ України.

- У межах регіонального дослідження *«Інформаційні ресурси бібліотек Харкова»* (виконавець головний бібліотекар науково-дослідного відділу бібліотекознавства і бібліографознавства *Л.В. Волошина*) завершено доповнення даних до довідника *«Бібліотеки Харкова»* (станом на 01.01.2012 р.). Розпочате регіональне дослідження *«Взаємодія бібліотек Харкова як умова їх розвитку»* (виконавець бібліотекар науково-дослідного відділу бібліотекознавства і бібліографознавства *О.О. Литвиненко*) з метою вивчення сучасного стану кооперативної взаємодії бібліотек Харкова, оптимізації бібліотечного обслуговування, забезпечення покращеного доступу читачів до інформаційних ресурсів, розвитку інфраструктури професіональних комунікацій. Дослідження проводиться спільно з кафедрою бібліотекознавства і соціальних комунікацій ХДАК. Складено програму і методику дослідження, розроблено анкету, яку поширено серед працівників 53 бібліотек. Під час локального дослідження *«Формування інформаційної культури користувача ХДНБ ім. В.Г. Короленка»* працівниками науково-дослідного відділу бібліотекознавства і бібліографознавства проведено апробацію анкет, завершено збір дослідницьких даних за участю обслуговуючих відділів Бібліотеки.

2 НАУКОВО-ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ХДНБ ім. В.Г. КОРОЛЕНКА

2.1 Видання, підготовлені працівниками Бібліотеки

Автографи видатних митців у зібраннях Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка. Колекція О.Л. Сарани : факсиміле, бібліогр. матеріали / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка ; упоряд. І.Я. Лосієвський. – Х. : ХЧМГУ, 2011. – 159с. – (Харківські колекції, вип.3).

Бібліотечна справа. Бібліотекознавство. Бібліографознавство : звед. кат. нових надходжень до провід. б-к Харкова за 2011 р. / Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка», Харк. обл. від-ня Укр. бібл. асоц. ; [уклад. Л.В. Глазунова]. – Х., 2012. – 93 с.

Грицаєнко Володимир Іванович : біобібліогр. покажч. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка ; уклад.: Л.В. Грицаєнко, Л.Д. Гонтаренко, О.Ф. Лукашова. – Х., 2012. – 44с. – (Винахідники Харківщини, вип. 4).

Покажчик, присвячений кандидату технічних наук, винахіднику СРСР, відміннику аграрної освіти на науки, доценту, фахівцю з питань інноваційних технологій та обладнання в галузі електрифікації та механізації сільського господарства В.І. Грицаєнку, містить біографічні відомості і бібліографічні описи винаходів, книг, статей з періодичних видань, наукових збірників, матеріалів конференцій.

Сергій Михайлович Куделко – вчений-історик, музеєзнавець і краєзнавець : біобібліогр. покажч./ДЗ «ХДНБ ім. В.Г. Короленка» ; [уклад. Н.І. Полянська]. – Х., 2011.– 67с.

Покажчик містить матеріали про наукову, педагогічну, музеєзнавчу та краєзнавчу діяльність відомого харківського вченого-історика С.М. Куделка. Видання адресоване історикам, краєзнавцям, студентам вузів і усім, хто цікавиться історією Слобідського краю.

Українські нотні видання у фондах Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка (1864 – 1923) : Каталог [Електронний ресурс] / Держ. закл. «ХДНБ ім. В.Г. Короленка» ; уклад.: В.М. Созонова, Н.В. Лубенська. – Х., 2012. – 296 с. – Режим доступу: http://korolenko.kharkov.com/vydav/vydav_1.html.

Каталог містить бібліографічні відомості про українські нотні видання з фонду ХДНБ ім. В.Г. Короленка, надруковані у 1864 – 1923 роках. Матеріал надається у формі абеткового каталогу з шифрами зберігання видань у книгосховищі.

Хроніка Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка : інформ. бюл. 2011. Вип. 1 (53) / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка ; [уклад.: О.П. Кунiч, А.М. Перепеча, А.А. Тiщенко]. – Х., 2012. – 45 с.

Висвітлюються основні події, що відбулися у ХДНБ ім. В.Г. Короленка протягом січня – березня 2012 року.

Чарівний світ писанки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: // korolenko.kharkov.com/virtual.vistavki/pisanki/index1.html. – Заголовок з екрану.

2.2 Статті працівників Бібліотеки у виданнях

Глазунова Л.В. Коммуникативный навигатор «Библиотечная периодика» в системе профессиональных ресурсов виртуальной службы «Коллегам-библиотекарям» ХГНБ им. В.Г. Короленко / Л.В. Глазунова // Библиотечное дело – 2012 : библиотечно-информационная деятельность в пространстве науки, культуры и образования : скворцовские чтения : материалы семнадцатой междунар. науч. конф. (Москва, 25 – 26 апр. 2012 г.). – Ч. II. – М. : МГУКИ, 2012. – С. 23 – 25.

Корниенко М.Е. Любовь Борисовна Хавкина. Харьковский период деятельности. Виртуальный проект / М.Е. Корниенко // Библиотечное дело – 2012 : библиотечно-информационная деятельность в пространстве науки, культуры и образования: скворцовские чтения: материалы семнадцатой междунар. науч. конф. (Москва, 25 – 26 апр. 2012 г.). – Ч. II. – М. : МГУКИ, 2012. – С. 240 – 242.

Полянська Н.І. Краєзнавча діяльність ХДНБ ім. В.Г. Короленка: здобутки, пошук нового / Н.І. Полянська // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ / ДЗ "Нац. іст. б-ка України". – К.: Вид. дом "Вініченко", 2011. – С.155 – 157. – (І краєзнавчі читання пам'яті Петра Тронька).

Полянська Н.І. Ярошик Валентина Олександрівна : до 70-річчя [заслуженого працівникв культури України, відомого краєзнавця, співробітника відділу "Україніка" ХДНБ ім. В.Г. Короленка] / Н.І. Полянська // Праці пам'яткознавців : ювіл. зб. наук. ст. з пам'яткоохорон. роботи. – Х., 2012. – Вип. 2. – С. 80 – 81 : портр.

Прохорова В.Г. Майбутнє Харкова та України – разом із наукою і молоддю / В.Г. Прохорова // Освіта та право. – №10. – 2012. – С. 13 – 14.

Завідувачка відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів В.Г. Прохорова про Міжнародний день інтелектуальної власності, заснований Всесвітньою організацією інтелектуальної власності в 2001 році, та його відзначення у ХДНБ ім. В.Г. Короленка, яке вже стало традицією. Підведеня підсумків щорічного конкурсу «Молодих винахідників Харківщини», оголошеного у 2008 році за участю ХДНБ ім. В.Г. Короленка, Харківської обласної ради Товариства винахідників і раціоналізаторів, робота Школи молодого винахідника

Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 19 – 20 квіт. 2012 р. – Х. : ХДАК, 2012. – 318 с.

Із змісту: **Шемаєв С.О.** Музеї, бібліотеки, архіви: соціокомунікаційний обмін. – С.39 – 40; **Стрілець Н.О**. Технології архівування традиційних та електронних документів у бібліотеках. – С.255 – 256; **Ходарєва Ю.В.** Прес-центр як осередок підтримки рекламної діяльності бібліотеки і творчого розвитку молодих фахівців. – С. 262.

Сафонова В.В. Историческое наследие Николая Федоровича Сумцова в области библиотечного дела / В.В. Сафонова // Румянцевские чтения – 2012 : материалы Всерос. науч. конф., Москва, 17 – 18 апр. 2012 г. В 2 ч. Ч. 2. – М. : Пашков дом, 2012. – С. 205 – 209.

Створення бібліографічних ресурсів : проблеми та перспективи : матеріали п'ятих бібліогр. студій 25 квітня 2012 р. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка ; уклад. Н.І. Полянська. – Х., 2012. – 57 с.

Із змісту: Промська О. Л. Метабібліографічні ресурси України : сучасний стан та напрями вдосконалення в електронному середовищі / О.Л. Промська, **Л.В. Глазунова**. – С. 4 – 12; **Сосновська Т.О.** Біобібліографічні посібники: деякі аспекти складаня. – С. 12 – 17; **Антонова В.Р.** Використання інформаціних технологій в бібліографічній роботі відділу «Україніка» ХДНБ ім. В.Г. Короленка. – С. 41 – 42.

Ярошик В. О. Бібліограф та дослідник рідного краю Т.Г. Шерстюк : (до 90-річчя від дня народж.) [відомого краєзнавця, співробітника відділу «Україніка» ХДНБ ім. В.Г. Короленка] / В.О. Ярошик // Праці пам'яткознавців : ювіл. зб. наук. ст. з пам'яткоохорон. роботи. – Х., 2012. – Вип. 2. – С. 82 – 85 : портр.

Тищенко А.А. Частная библиотека ученого-природоведа В. И. Вернадского / А.А. Тищенко // Румянцевские чтения – 2012 : материалы Всерос. науч. конф., Москва, 17 – 18 апр. 2012 г. В 2 ч. Ч. 2. – М. : Пашков дом, 2012. – С. 281 – 287.

3 БІБЛІОТЕКА НА СТОРІНКАХ ВИДАНЬ

Василий Дмитриевич Ермилов. 1894 – 1968 : материалы к творческой биографии художника : ст., письма, дневники, воспоминания,

кат. произведений / [общ. ред., сост. и науч. редактура А. Парнис ; галерея «Проун»]. – М., 2012. – 536 с.: ил.

Організатори видавничого проекту висловлюють вдячність за співпрацю ХДНБ ім. В.Г.Короленка й особисто завідувачці відділу «Україніка» Н.І. Полянській.

Гнезділо, О. Хроніка архівного життя / О. Гнезділо // Харківський архівіст / Держ. архів. Харк. обл. – Х., 2011. – С. 124.

На засіданні клубу «Краєзнавець» у відділі «Україніка» відбулася презентація макету збірника документів «Латыши на Харьковщине».

Дивногорцев А. Сто лет как миг единый: юбилею I Всероссийского съезда по библиотечному делу посвящается / А. Дивногорцев // Библиотека. – 2011. – № 12. – С. 53 – 56.

Фрагменти виступу колишнього члена правління Харківської громадської бібліотеки, петербуржця А.С. Чемпковського на закритті бібліотечного з'зду, який проходив у Санкт-Петербурзі 1 – 7 червня 1911 року.

Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства : / [авторський колектив : О.С. Онищенко, Л.А. Дубровіна, В.М. Горовий та ін. ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2011. – 247 с.

С. 189 : Спеціалістами НПБУ, НБУ ім. В.І. Вернадського, ХДНБ ім. В.Г. Короленка та Київської організації користувачів системи ІРБІС підготовлені методичні рекомендації «Створення бази даних документів, визначених для включення до Державного реєстру національного культурного надбання за допомогою системи автоматизації ІРБІС» (К., 2002); С. 197: ХДНБ ім. В.Г. Короленка як співвиконавець проектів Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського зі створення національної бібліографії тощо; С. 203: участь Бібліотеки у створенні зведеного каталогу україномовних книг.

Корпоративна культура бібліотеки як складова її успішного розвитку : рекомендована тематика семінарів працівників районних і міських біліотек. Вип. 9 / ДЗ "Нац. парлам. б-ка" ; [упоряд. Ю. Юхневич]. – К., 2012. – 47 с.

С.19: ХДНБ ім. В.Г. Короленка серед бібліотечних закладів України, що мають власні емблеми як зовнішні прояви корпоративної культури.

Остапенко П.В. Харьковские миниатюры / П.В. Остапенко. – Х. : САГА, 2012. – 240 с. : ил.

Автор висловлює глибоку вдячність колективу відділу «Україніка» і особисто провідному бібліотекарю О.І. Школі.

Столяров Ю.Н. Научно-практическая конференция, посвященная 125-летию Харьковской библиотеки им. В.Г. Короленко / Ю.Н. Столяров // Книга : Исследования и материалы : сборник. – М. : Наука; Фонд «Книжная культура», 2012. – № 95. – С. 157 – 160.

Доктор педагогічних наук, професор, голова відділення бібліотекознавства Міжнародної академії інформатизації Ю.М. Столяров висвітлює роботу наукової конференції, у якій брав участь, та інших ювілейних заходів, присвячених 125-річчю ХДНБ ім. В.Г. Короленка. Особливої уваги надано заходам, присвяченим 140-річчю від дня народження класика українського, російського бібліотекознавства Л.Б. Хавкіної, яка розпочала свою трудову і наукову діяльність у Харківській громадській бібліотеці.

Харченко Н. З історії назв вулиць / Н. Харченко // Харківський архівіст / Держ. архів Харк. обл. – Х., 2011. – С. 86–87.

Про книгу "Харьков: справочник по названиям: 7000 улиц, площадей, скверов, районов". Серед укладачів – співробітник ХДНБ ім. В.Г. Короленка О.М. Дмитрієва.

Шляхова А. В Харькове стартует первый в стране Фестиваль науки : [інтерв'ю завідуючої відділом Бібліотеки В.Г. Прохорової] / А. Шляхова // Веч. Харьков. – 2012. – 15 мая. – С. 6.

Мета, завдання та програма першого Фестивалю науки, організованого ХДНБ ім. В.Г. Короленка і приуроченого до Дня науки.

ЗМІСТ